

Організація освітньо-оздоровчої роботи
в дошкільному навчальному закладі влітку
(методичні рекомендації)

Літо є найбільш сприятливим періодом для укріплення здоров'я, загартування та всебічного розвитку дітей. Для забезпечення успішного літнього відпочинку та оздоровлення дітей в умовах дошкільного навчального закладу необхідно визначити *завдання роботи ДНЗ на літо* та провести відповідну підготовчу роботу, яка передбачає:

- поповнення, поновлення матеріалів на теми „Поради лікаря Нехворійка”, „Рекомендації для дбайливих батьків”, „Загартування дітей влітку”, „На допомогу вихователям: працюємо влітку” тощо;
- забезпечення груп дидактичними іграми для занять з дітьми на вулиці;
- забезпечення груп іграшками для ігор з вітром, піском, водою;
- інструктаж з питань безпеки життєдіяльності дітей, пожежної безпеки, охорони праці працівників закладу;
- поновлення та фарбування обладнання на ігрових і спортивному майданчиках;
- заміна або завезення піску в пісочниці.

Згідно до визначених *завдань* роботи дошкільного закладу на літній оздоровчий період, необхідно скласти та своєчасно погодити в СЕС і управлінні (відділі) освіти *план роботи ДНЗ на літній період*, який схвалюється педагогічною радою закладу й затверджується наказом директора/ завідуючого ДНЗ.

У плані роботи дошкільного навчального закладу висвітлюються:

- робота методичного кабінету (проведення консультацій, практикумів, підвищення фахової майстерності педагогічних працівників, тематичні виставки методичної літератури, випуск газет, розробка примірного тематичного планування роботи з дітьми та ін.);
- організаційно-педагогічні заходи (підготовка та проведення свят, розваг, днів і тижнів здоров'я; участь у міських заходах);
- робота з охорони життєдіяльності дітей;

- аналіз та контроль ходу літнього оздоровлення;
- співпраця з батьками вихованців;
- робота медичного кабінету (медико-профілактичні, оздоровчі заходи; санітарно-просвітницька робота; бесіди з батьками; випуск санітарних бюлетенів);
- адміністративно-господарська діяльність.

Завдяки чіткому плану забезпечується систематична, раціональна й ефективна робота всіх підрозділів, служб дошкільного навчального закладу, можливість поетапно реалізувати завдання підготовки закладу до нового навчального року, покращити рівень оснащеності педагогічного процесу та підготовленості кадрів.

Наприкінці травня доцільно провести збори колективу ДНЗ, консультації для вихователів та спеціалістів закладу з питань здійснення роботи в оздоровчий період (специфіка роботи з дітьми влітку з розвитку рухів, загартування, ознайомлення з рідною природою, безпеки життєдіяльності тощо).

Працівникам дошкільного закладу необхідно організувати цілоденне перебування дітей на свіжому повітрі, відповідну віку тривалість сну і різних видів відпочинку. Тому, що повітря, сонце, вода, підвищення рухової активності дітей, збагачення їхнього харчування свіжими фруктами, овочами, ягодами – усе це забезпечує позитивний вплив на стан здоров'я дошкільників. При цьому необхідно пам'ятати про наявність відповідних температурному режиму та стану погоди одягу, взуття та головних уборів у дітей, забезпечення протягом дня повітряного та водного режиму дітей дошкільного віку.

Виключенням є такі несприятливі умови як:

- сильний вітер;
- температура повітря більше 35° С у затінку;
- злива, гроза;
- підвищений радіаційний фон тощо.

Основна мета роботи вихователя в літні місяці полягає у забезпеченні оздоровлення, збереження життя дітей та організації активної, змістовної, різноманітної та цікавої для них діяльності, під час якої формується дитячий колектив, засвоюються правила та виховуються позитивні навички культурної поведінки, накопичуються уявлення про навколишній світ та оточуюче середовище.

Робота з дітьми в літній оздоровчій період здійснюється відповідно до перспективного плану роботи на місяць або квартал, який передбачає *організацію життєдіяльності дітей протягом дня* (додаток 1), проведення *організаційно-педагогічної роботи* (додаток 2), *загартовуючих заходів з дітьми на тиждень* (додаток 3), *роботу з батьками*, та календарного плану роботи з дітьми на день/тиждень (два тижні – для груп дітей раннього віку). Форма планування обирається педагогами закладу та схвалюється педагогічною радою ДНЗ (за режимними моментами, сферами життєдіяльності, лініями розвитку, графічна, текстова та ін.).

Дорослому необхідно забезпечити чергування спокійної та рухливої діяльності дітей, правильний розподіл фізичного навантаження протягом усього дня при умові дотримання наступної примірної структури: спокійна самостійна ігрова, пізнавальна діяльність дітей (спостереження, досліди), бесіди, екскурсії, організовані рухливі ігри, ігри з елементами спорту, спортивні розваги, спокійна самостійна ігрова діяльність, праця, самостійна художня діяльність.

Послідовність та термін різних видів діяльності потрібно змінювати із врахуванням певних умов: погода, вік дітей та характер передуючої діяльності.

Ранковий прийом дітей є найбільш сприятливим часом для введення дітей у загальний ритм життя дошкільного закладу, створення життєрадісного настрою.

У ранковий час доцільно передбачити *індивідуальну роботу*, організацію *ігрової діяльності*, *бесіди* з невеликою групою дітей та окремими малюками, *спостереження* за об'єктами та явищами природи, *трудових доручень* (чергування), *різноманітної самостійної діяльності*.

Плануючи *індивідуальну роботу з дітьми*, необхідно вказати конкретні імена вихованців та її мету, матеріал (за потребою).

Чергування дітей не фіксуються у плані щоденно (один раз на два-три дні, тиждень). Разом з тим, планується ведення нового виду чергування, ускладнення в обов'язках чергового або зміни умов чергування.

Вихователь планує та організовує різноманітну самостійну діяльність дітей за їхнім вибором: образотворчу діяльність з використанням пластиліну, олівців; розфарбовування; конструювання з будівельного матеріалу, паперу, природного матеріалу тощо.

Обов'язково у плані відображається робота вихователя з питань *привиття* дітям *культурно-гігієнічних навичок*.

В ранкові години з дітьми організують *навчально-пізнавальну діяльність (заняття)*:

- з фізичного розвитку – щоденно;
- з пізнавального розвитку
 - природничий напрямок – 1 раз на тиждень;
 - загально пізнавальний напрямок – 1 раз на тиждень;
- з художньо-естетичного розвитку
 - музика – 1 раз на тиждень;
 - малювання – 1 раз на тиждень;
 - ліплення (або аплікація) – 1 раз на тиждень.

У ті дні, коли плануються *екскурсія в природу* чи *пішохідний перехід* заняття з фізкультури не проводиться.

Протягом дня з дошкільниками

організують:

- ігри (з правилами, творчі, з природними матеріалами);
- різні види праці;
- спостереження;

забезпечують:

- самостійна художня діяльність (музична, образотворча, театралізована, конструктивна);
- самостійна пізнавальна діяльність;
- самостійна ігрова діяльність.

Також з дітьми проводиться різноманітна *трудова діяльність*:

- прибирання групової кімнати;
- ремонт книг, посібників, настільно-друкованих ігор;
- прання лялькової білизни, носовичків, стрічок;
- виготовлення іграшок-саморобок;
- праця в природі.

Для організації плідної життєдіяльності дітей необхідно продумати не тільки умови для виникнення самодіяльності та розвитку сюжетно-рольових, творчих ігор, але й прийоми навчання дітей ігровим діям, мотивацію трудової діяльності тощо.

У календарному плані вихователь визначає атрибути та іграшки, що потрібні для певної гри. Опосередковане керівництво такими іграми доцільно здійснювати шляхом читання художніх творів та бесід за їхнім змістом.

Оздоровчий вплив перебування на свіжому повітрі залежить від правильно організованої рухової активності дошкільників, яка в організованих формах діяльності повинна складати не менш ніж 50% всього об'єму добової рухової активності, а під час прогулянок за територію дошкільного навчального закладу – 35-40%.

В цей час з ними проводять рухливі/ спортивні ігри та розваги, у яких беруть участь усі діти групи. Тому їм пропонуються вже знайомі ігри. Нові вводяться та розучуються на фізкультурних заняттях. Вихователю необхідно пам'ятати, що не примусова активна участь дітей у такій грі створює у них радісний настрій та забезпечує її педагогічний, оздоровчий ефект. Для забезпечення оптимальної рухової активності дітей старшого дошкільного віку педагогам доцільно використовувати різні організовані форми занять фізичними вправами: рухливі ігри, спортивні вправи з елементами змагань, а також пішохідні прогулянки, екскурсії, прогулянки по маршруту (туризм).

Плануючи діяльність дітей необхідно передбачити цікаву ігрову форму проведення *індивідуальної роботи*.

Проведення загартовуючи міроприємств, вправ та ігор доцільно здійснювати на майданчиках, використовуючи наявне обладнання (басейн стаціонарний, надувний тощо) та простір. Тематика ігор повинна відповідати сезону.

Основне місце у *другу половину дня* займає різноманітна ігрова діяльність дітей. Планування роботи з організації сюжетно-рольових ігор з дітьми молодшого дошкільного віку має певні особливості: у календарному плані вихователь молодшої та середньої групи відображає не тільки створення умови для розгортання сюжетно-рольових ігор, але й прийоми навчання дітей діям з іграшками, показ певних ігрових дій, власну участь в іграх дітей. А вихователь дітей старшого дошкільного віку

занотовує у плані прийоми, що стимулюють дітей до самостійності: вибір теми гри, розподіл ролей, встановлення позитивних, дружніх взаємин тощо.

Доцільними будуть розваги, які можна провести на свіжому повітрі: ляльковий, настільний театр; дитячі концерти; спортивні, музичні, літературні дозвілля; читання художньої літератури з подовженням, розповідання казок та ін.

Зміст *вечірніх прогулянок* потрібно планувати з врахуванням усієї діяльності дітей протягом дня. Плануються спостереження, ігри, праця, фізичні вправи та рухливі ігри малої рухливості.

Додаток 1

ОРГАНІЗАЦІЯ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ НА ЛІТНІЙ ПЕРІОД В ДНЗ

№	Режимні моменти	Ясельна група	II молодша група	Середня група	Старша група
1.	Ранкова зустріч дітей, ігри, ранкова гімнастика	7.30-8.00	7.30-8.10	7.30-8.20	7.30-8.30
2.	Сніданок	8.15-8.45	8.20-8.50	8.25-8.50	8.30-8.50
3.	Ігри, підготовка до навчальної діяльності	8.45-9.00	8.50-9.00	8.50-9.00	8.50-9.00
4.	Організована навчально-пізнавальна діяльність	9.00-9.30	9.00-9.40	9.00-9.25 9.30-9.55	9.00-9.30 9.35-10.05
5.	Підготовка до прогулянки, прогулянка	9.30-11.30	9.40-12.00	9.55-12.20	10.05-12.35
6.	Повернення з прогулянки, підготовка до обіду	11.15-11.30	12.00-12.15	12.20-12.35	12.35-12.45
7.	Обід, підготовка до сну	11.30-12.00	12.15-13.00	12.35-13.00	12.45-13.10
8.	Сон	12.00-15.00	13.00-15.00	13.00-15.10	13.10-15.20

9.	Поступовий підйом, загартовуючи процедури	15.00-15.20	15.00-15.20	15.10-15.30	15.20-15.40
10.	Прогулянка, ігри, СХД, індивідуальні заняття, повернення з прогулянки	15.20-16.20	15.20-16.20	15.30-16.30	15.40-16.40
11.	Вечеря	16.30-16.50	16.35.-16.55	16.40-17.00	16.50-17.05
12.	Прогулянка, повернення дітей додому	17.00-18.00	17.00-18.00	17.00-18.00	17.05-18.00

Додаток 2

ЗМІСТ РОБОТИ З ДІТЬМИ НА ТИЖДЕНЬ

Дні тижня	Зміст роботи
<u>Понеділок</u> Сфера „ПРИРОДА”	<u>ДЕНЬ ПРИРОДИ</u> Плануються праця в природі (в куточку природи, на городі, у квітнику), збір рослин для гербарію, насіння, спостереження, дослідницько-пошукова діяльність, виготовлення поробок з природного матеріалу.
<u>Вівторок</u> Сфера „Я САМ”	<u>ДЕНЬ ЗДОРО’Я</u> Плануються розваги, свята (тематичні та спортивні), ігри-естафети, пішохідні, туристичні переходи.
<u>Середа</u> Сфера „КУЛЬТУРА”	<u>ДЕНЬ ТЕАТРУ</u> Планування різних видів театральної діяльності: ляльковий театр, театр на фланелеграфі, пальчиковий театр, театр іграшок, театралізована діяльність.
<u>Четвер</u> Сфера „ЛЮДИ”	<u>ДЕНЬ КНИГИ</u> Плануються читання улюблених казок, оповідань, віршів; проведення літературних вікторин; праця в „Книжковій майстерні”, перегляд бібліотечки дошкільника, її постійне поновлення та поповнення.
<u>П’ятниця</u> Креативний розвиток	<u>ДЕНЬ ТВОРЧОСТІ</u> Плануються різні види образотворчої діяльності, СХД, конструювання з паперу, виготовлення поробок з покидькового матеріалу, ігри-драматизації, ручна праця.

Додаток 3

ГРАФІК ПРОВЕДЕННЯ

Група	Ясельна (від 3-4 до 10-15 хв.)	II молодша (від 3-4 до 15-20 хв.)	Середня (від 3-4 до 22 хв.)	Старша (від 3-4 до 22 хв.)
Повітряні, сонячні ванни	10.00-11.00 16.00-16.20	10.00-11.00 15.50-16.20	10.30-11.30 15.30-16.30	10.30-11.30 15.40-16.40
Миття, обливання ніг	11.15-11.30	12.00-12.15	12.20-12.35	12.35-12.45
Водні процедури	15.00-15.20	15.00-15.20	15.10-15.30	15.20-15.40